

ABSTRAKT

Abstrakt česky

Úkolem mé bakalářské práce bylo zjistit, jak velký podíl negativismu se vyskytuje v hlavním zpravodajském pořadu České televize Události ČT1. Měla jsem také definovat formát, popř. Etický kodex České televize. Provedla jsem rovněž kvantitativní i kvalitativní analýzu zpráv v pořadu Události ČT1. Tato analýza probíhala ve dnech 25. 3. – 27. 3. 2005. Vymezila a definovala jsem pojem negativismus. Porovnála jsem také Etický panel britské stanice BBC s Etickým panelem České televize. V závěru mé práce naleznete vyhodnocení této analýzy.

Abstrakt ve světovém jazyce

The aim of my thesis was to find out how big rate of negativism appears in the main newscast called Události ČT1 on Czech television. I should have defined the profile or Ethics Code of Czech television. I also made quantitative and qualitative analysis of news in Události ČT1. This analysis was made from 25. 3. 2005 to 27. 3. 2005. I specified and defined the term „negativism“. I compared and contrasted the approach to ethics and objectivity on ČT1 and BBC respectively. At the end of the thesis you can find the result of mentioned analysis.

„Televize vzdělává nejvíce ty, kdo už jsou vzděláni, a ti také nesledují jen ji. Naproti tomu minimálně vzdělává nevzdělané, kteří nejvíce sledují jen ji. Tato informační propast (information gap) se stále prohlubuje.“

(Nowak 1977)

OBSAH

OBSAH.....	5
ÚVOD.....	7
I. TEORETICKÁ ČÁST.....	9
1 ETIKA.....	10
1.1 Profesní a žurnalistická etika.....	10
1.2 Etický kodex novináře pro členy Syndikátu novinářů České republiky.....	11
2 ČESKÁ TELEVIZE.....	14
2.1 Zásady zpravodajství a tvorby televizního programu.....	14
2.2 Etika žurnalistiky a Česká televize.....	16
2.2.1 Zobrazování násilí ve vysílání České televize.....	18
2.2.2 Etický panel České televize.....	20
3 NEGATIVISMUS V TELEVIZNÍM VYSÍLÁNÍ.....	23
3.1 Negativní účinky médií.....	23
3.1.1 Jaké mohou být účinky médií.....	24
3.1.2 Některé konkrétní předpokládané účinky médií.....	25
3.2 Násilí a média.....	26
3.3 Negativismus.....	27
II. PRAKTICKÁ ČÁST.....	29
4 ANALÝZA HLAVNÍHO VEČERNÍHO ZPRAVODAJSTVÍ UDÁLOSTI ČT1.....	30
4.1 Události ze dne 25. 3. 2005.....	31
4.2 Události ze dne 26. 3. 2005.....	38
4.3 Události ze dne 27. 3. 2005.....	46
5 VYHODNOCENÍ ANALÝZY.....	53
5.1 Výsledky jednotlivých dnů analýzy	53

6	TELEVIZNÍ STANICE BBC	55
6.1	Zásady vysílání BBC.....	55
6.2	Porovnání zásad vysílání BBC se zásadami vysílání ČT1	55
	ZÁVĚR.....	56
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	57
	SEZNAM PŘÍLOH.....	58

ÚVOD

Tématem mé bakalářské práce je Negativismus ve zpravodajství českých celoplošných televizních stanic. Konkrétně se jedná o pořad Události na programu ČT1. Toto vysílání je hlavním zpravodajským pořadem a každý den začíná v 19.15 hod. V současné době se o negativismu velmi často hovoří. Tímto tématem se zabývají psychologové, sociologové i kriminalisté. Zobrazování násilí v televizním vysílání se stalo jakýmsi dnešním fenoménem. Negativismus nás obklopuje na každém kroku. Máme pocit, že toto téma všichni dobře známe. Jsme přesvědčeni, že nás nemůže již nic překvapit. Otupěli jsme k násilí na obrazovce právě proto, že je nám předkládáno velmi často a mnohdy i „bez obalu“.

Přesto je zde celá řada otázek, které se tématu negativismu a zobrazování násilí týkají a já se na ně ve své bakalářské práci pokusím najít odpověď.

- Co všechno je vlastně za negativismus považováno?
- Je pravda, že se dnes stává hlavní ideologií většiny zpravodajských událostí?
- Poroste v budoucnu jeho vliv?
- Můžeme stanovit hranice co je, a co není negativní?
- Souvisí negativismus přímo s rostoucí kriminalitou mládeže?
- Jaký význam má žurnalistická etika v kontextu negativismu?

Úloha médií je v současné době jistě nezastupitelná. Výjimečného postavení v oblasti mediální komunikace s lidmi dosáhlo televizní vysílání. Televize dovede zasáhnout širokou masu veřejnosti ve velmi krátkém časovém úseku. Televizní zpravodajství nám předkládá informace o událostech, které se staly, nebo stanou. Působí na nás tím, jakým způsobem tyto informace prezentuje. Nemůžeme si však myslet, že informace, které jsou nám prostřednictvím televizní obrazovky sdělovány, jsou zároveň i veřejným míněním. Mohli bychom díky těmto zprávám nabýt dojmu, že díky nim žijeme pouze ve světě plném

zla a násilí. Nezbyla by nám žádná naděje na lepší zítřky. Je ale na každém z nás, do jaké míry se sami necháme televizním zpravodajstvím ovlivnit. Já osobně věřím, že vše se jednou v dobré obrátí. Lidé zase najdou cestu jeden k druhému a v televizních zprávách bude prostor pro negativní zprávy mnohem menší, než tomu bylo doposud.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ETIKA

1.1 Profesní a žurnalistická etika

Profesní etika (etika práce) je soubor pravidel o morálním jednání v různých profesích. Často se veřejně hodnotí např. etika lékařská, učitelská, obchodní (podnikatelská), politická i žurnalistická. Rozlišuje se přitom etika pragmatická, realistická (podnikání nám přináší zisk, i když konkurence zbankrotuje) a humanitní, idealistická.

Žurnalistická etika se zabývá morálními aspekty činnosti žurnalistů v masmédiích. Tato etika je velmi důležitá právě v otázce negativismu, jeho pojetí a zobrazování. Řeší hlavně tyto otázky:

- nezávislost novináře na majitelích a vydavatelích
- nezávislost vůči mocným (autorova svoboda při volbě témat, úprava a autorizace textů)
- vztah k veřejnosti; nadřazenost obecného zájmu nad osobním, prověřování informací, informace o násilí, pornografie, negativní informace, vztah ke zdrojům informací, povinnost zveřejňovat omluvu, či opačný názor dotčené osoby, odpovědnost za obsah zveřejněné inzerce
- odpovědnost novináře za škody, které vznikly v důsledku jeho publikovaných chyb nebo omylů, pokud nejsou stíhány soudně nebo řešeny jinak
- vztahy ke kolegům (ke konkurenci), např. plagiátorství

Stabilní demokratické státy i evropské a mezinárodní žurnalistické instituce mají vypracovány etické kodexy. Fungují také v jednotlivých vydavatelstvích, či redakcích. U nás v současné době společný kodex neexistuje. Některé redakce mají vlastní (interní) kodexy a názory na potřebu jednotného kodexu se různí (Bartošek, 2001).

1.2 Etický kodex novináře pro členy Syndikátu novinářů České republiky

Syndikát novinářů České republiky na základě studia mezinárodních i národních dokumentů vypracoval „Etický kodex novináře“, který je závazný pro jeho členy a k jehož dobrovolnému dodržování vyzval všechny české a moravské novináře bez ohledu na jejich členství v syndikátu.

1. Právo občanů na včasné, pravdivé a nezkreslené informace

Občané demokratického státu bez rozdílu svého společenského postavení mají nezadatelné právo na informace, jak jim je zajišťuje čl.17 Listiny práv a svobod, jež je součástí Ústavy České republiky. Novináři toto občanské právo realizují svou činností. Nezbytně proto přejímají plnou odpovědnost za to, že informace, které předávají veřejnosti, jsou včasné, úplné, pravdivé a nezkreslené. Občan má právo na objektivní obraz skutečnosti.

Novinář je proto povinen:

a) zveřejňovat jen informace, jejichž původ je znám, nebo v opačném případě je doprovodit nezbytnými výhradami,

- b) respektovat pravdu bez ohledu na důsledky, které to pro něj může mít, vyhledávat informace, které slouží všeobecnému zájmu, i přes překážky,
- c) hájit svobodu tisku i svobodu jiných médií,
- d) neodchylovat se věcně od pravdy ani v komentáři z důvodu zaujatosti,
- e) nepřipustit, aby domněnka byla vydávána za ověřený fakt a zprávy byly deformovány zamlčením důležitých dat,
- f) odmítat jakýkoliv nátlak na zveřejnění nepravdivé, nebo jen částečně pravdivé informace,
- g) odmítat jakékoliv zásady státních orgánů, s nimiž nesouhlasí,
- h) přijímat pouze úkoly srovnatelné se svou profesionální důstojností,
- ch) nepoužívat nepoctivé prostředky k získávání informace, fotografie nebo dokumentu nebo využívat k tomu dobré víry kohokoliv.

2. Požadavky na vysokou profesionalitu v žurnalistice

Povahou novinářské profese je odpovědnost k veřejnosti. Proto je základním předpokladem pro tuto činnost vysoká profesionalita.

Z toho hlediska je novinář povinen:

- a) nést osobní odpovědnost za všechny své uveřejněné materiály,
- b) vyloučit všechny činnosti, které by jej mohly kompromitovat nebo vést ke konfliktu zájmů,

- c) nepřijímat žádné hodnotné dary nebo výhody, které by měly souvislost s jeho novinářskou činností, zvláště pak z důvodů zveřejnění nebo zatajení nějaké informace,
- d) nezaměňovat nikdy povolání novináře s povoláním reklamního pracovníka a nepřijímat žádnou odměnu přímou nebo nepřímou od zájemců o reklamu,
- e) nepodepisovat svým jménem obchodní ani finanční reklamy,
- f) nepřijímat peníze ve veřejné službě nebo v soukromém podniku tam, kde jeho postavení novináře a jeho vliv by mohly být zneužity.

3. Důvěryhodnost, slušnost a serióznost zvyšující autoritu médií

Z tohoto hlediska je novinář povinen řídit se těmito požadavky:

- a) nic neomlouvá nepřesnost nebo neprověření informace,
- b) každá uveřejněná informace, která se ukáže jako nepřesná, musí být odpovědně opravena,
- c) jestliže si zdroj informací přeje zůstat utajen, novinář je povinen zachovávat profesní tajemství, i kdyby mu z toho měly vzniknout potíže,
- d) respektovat soukromí osob, dodržovat přísné zásady presumpce neviny,
- e) považovat pomluvu, neprokázané obvinění, překroucení dokumentů, faktů a lží za nejvážnější profesní chyby,
- f) kromě nesporných důvodů veřejného zájmu nesmí novinář svou činností dostat dotčené osoby do nesnází nebo osobní tísně,

- g) novinář nesmí využívat ve svůj prospěch informace získané při výkonu svého povolání dříve, než budou tyto informace zveřejněny,
- h) nesmí vytvářet ani ztvárňovat námět, který by podněcoval diskriminaci rasy, barvy pleti, náboženství, pohlaví nebo sexuální orientace,
- ch) při reprodukci jakéhokoli textu musí být uveden jeho autor,
- i) plagiát se zásadně zakazuje.

Schválen 18. 6. 1998, publikován v Mediažurnálu č.6/98 (Bartošek, 2001)

2 ČESKÁ TELEVIZE

2.1 Zásady zpravodajství a tvorby televizního programu

V duálním systému televizního vysílání představuje Česká televize záruku služby veřejnosti. To znamená, že poskytuje programovou nabídku sjednocovanou společně sdílenou stupnicí hodnot, založenou na tradicích evropské kultury.

Základními prvky této jednoty jsou: důraz na prezentaci plurality názorů v demokratické společnosti, respekt k lidským právům, k právům etických menšin, postižených a k právům dětí, důsledné odmítání rasismu a všech forem totalitních útoků na principy občanské společnosti. Samozřejmou složkou této stupnice hodnot je akcent na vysokou profesionální a kulturní úroveň vysílání jako celku.

Svou nabídkou širokého rejstříku pořadů, včetně pořadů pro minority, je veřejnoprávní vysílání integrujícím společenským faktorem. V tom je úloha veřejnoprávní televize nezastupitelná. Vzhledem k enormnímu nárůstu informací se stává tento úkol ještě naléhavějším.

Vysílání mající povahu služby veřejnosti, musí nabízet základní orientaci, tj. vysvětlovat společenské změny, rozptylovat obavy, určovat žurnalistické a etické standardy a být také nositelem společně sdílných hodnot a pocitu sounáležitosti celé komunity. Službu veřejnosti zajišťuje Česká televize především ve sféře zpravodajství, umělecké a dokumentární tvorby, vzdělávání a publicistiky.

Základní povinností České televize je poskytovat širokou škálu zpravodajských pořadů. Tuto úlohu plní dvojím způsobem:

krátké zpravodajské pořady – poskytují základní informace o domácím a světovém dění, jsou rovnoměrně rozloženy ve vysílání v průběhu celého dne až do půlnoci. Hlavní zpravodajské relace ve večerních časech jsou rozlišený, aby odpovídaly rozdílnému charakteru dvou programů České televize.

Česká televize je jediným garantem existence české autorské dokumentární tvorby a její veřejné prezentace. Značnou pozornost věnuje Česká televize také pořadům pro děti a

mládež a je jejich jediným soustavným producentem v České republice. Vysílání pro děti nejrůznějšího věku se zaměřuje na výchovu dětského diváka k pozitivním hodnotám, vyhýbá se pořadům propagujícím násilí a akceptuje oslovení nejmenších dětí.

Publicistické pořady jsou do vysílacího schématu České televize začleněny v rozsahu umožňujícím pokrývat všechny podstatné oblasti života společnosti. Zvláštní místo zauímají pořady reprezentující investigativní žurnalistiku plnící nezastupitelnou úlohu sdělovacích prostředků v demokratické společnosti. Tématem specializovaných publicistických pořadů celorepublikového dosahu, ale také regionálních publicistických relací, jejichž působení nabývá s novým konstituováním občanské společnosti v České republice na významu, je ochrana zájmů občanů. Zvláštní publicistické pořady, určené etnickým menšinám, zdravotně postiženým nebo přesně definovaným cílovým skupinám, např. seniorům, jsou kombinací rozsáhlejších materiálů, věnovaných klíčovým problémům těchto minorit, a odborného zpravodajství, usnadňujícího prostřednictvím detailních informací těmto menšinám orientaci v životě.

Česká televize, vedena snahou naplňovat co nejlépe poslání služby veřejnosti televizním vysíláním, zejména poskytováním objektivních, ověřených, všestranných a vyvážených informací pro svobodné vytváření názorů, si uvědomuje: odpovědnost vůči veřejnosti, zejména s ohledem na význam televizního vysílání pro uplatnění občanských práv na informaci a svobodnou komunikaci, složitost a náročnost žurnalistické práce v souvislosti s požadavky na aktuálnost, pravdivost a důvěryhodnost informace, na její kvalitu, hloubku a nestrannost, na její formu a způsob zpracování zejména z hlediska respektování lidských práv a lidské důstojnosti.

Proto přijala zásady vztahující se k žurnalistické práci, zejména k etice žurnalistiky a zobrazování násilí ve vysílání, a ustavila Etický panel České televize.

2.2 Etika žurnalistiky a Česká televize

Rada Evropy schválila v roce 1993 Rezoluci č. 1003 o etice žurnalistiky. Tyto etické zásady žurnalistiky by měly být uplatňovány všemi novináři v celé Evropě. Vzhledem k nedostatku právní úpravy a pozitivních tradic v této oblasti v České republice považujeme za velmi důležité respektovat uvedené zásady při výrobě a vysílání pořadů v České televizi.

A. Funkce žurnalistiky a její etika

1. Informace zprostředkované žurnalisty sdělovacích prostředků mají díky obrovské podpoře nových technologií rozhodující význam pro rozvoj jednotlivce a společnosti. Jsou nepostradatelné pro demokratický život, protože má-li se demokracie plně rozvinout, musí zaručit občanům možnost účastnit se veřejných záležitostí. Jejich účast by nebyla možná bez informací, které poskytují sdělovací prostředky. Vliv České televize na veřejné mínění je tudíž zřejmý.
2. Bylo by chybné se domnívat, že sdělovací prostředky ve skutečnosti reprezentují veřejné mínění nebo že by měly nahrazovat specifické funkce veřejných orgánů či institucí vzdělávacího a kulturního charakteru, jako třeba školy.
3. Žurnalistika nesmí pozměňovat pravdivé, objektivní informace nebo poctivé názory ve snaze vytvořit nebo upravit veřejné mínění, neboť legitimita žurnalistiky spočívá v účinném respektování základního práva občana na informace, jakožto části demokratických hodnot.

4. V žurnalistice musí informace a názory respektovat presumpci nevinny, zejména v případech, které jsou dosud v řízení a musí se proto upustit od jakýchkoliv hodnotících poznámek či soudů.
5. Musí být respektováno právo jednotlivce na soukromí. Osoby zaujímající funkce ve veřejném životě mají právo na ochranu svého soukromí s výjimkou těch případů, kdy by jejich soukromý život mohl mít vliv na jejich život veřejný. Skutečnost, že osoba zaujímá veřejné postavení, ji nezbavuje práva na respektování jejího soukromí. Proto je nezbytné usilovat o dosažení rovnováhy mezi respektováním soukromého života a právem na informace. (www.czech-tv.cz)
6. Výsledek neospravedlňuje použité prostředky, informace proto musí být získány legálními a etickými prostředky.
7. Jestliže Česká televize zprostředkovala zprávu nebo názor nepravdivý či klamný, musí na žádost zainteresovaných osob s poskytnutím všech relevantních informací zprávu opravit.
8. Ve vztazích, které novinář při plnění svých povinností musí udržovat s veřejnými orgány, s orgány exekutivy nebo různými hospodářskými sektory, je třeba zabránit jakékoli shovívavosti, která by mohla ovlivnit nezávislost a nestrannost žurnalistiky.
9. V žurnalistice nesmí být kontroverzní nebo senzační záležitosti zaměňovány se situací, o níž je důležité poskytnout informace. Novinář nesmí zneužívat svých práv k získání vlastní prestiže nebo osobního vlivu.
10. Vzhledem ke komplexnosti procesu získávání informací a poskytování informací, který se stále více opírá o využití nových technologií umožňujících rychlost informace je nutné, aby pracovníci České televize absolvovali adekvátní odborný výcvik.

B. Konfliktní situace a případy zvláštní ochrany

11. Ve společnosti někdy vznikají napjaté a konfliktní situace pod tlakem takových faktorů, jakými jsou terorismus, diskriminace menšin, xenofobie nebo válka. Za takových okolností má Česká televize morální povinnost hájit demokratické hodnoty, úctu k lidské důstojnosti, řešení problémů mírovými tolerantními prostředky, a tedy i povinnost odporovat násilí a jazyku nenávisti a konfrontace, zavrhnout jakoukoli diskriminaci zakládající se na odlišné kultuře, pohlaví nebo náboženství. Nikdo by neměl zůstat neutrální, jde-li o obranu demokratických hodnot. Vzhledem k tomu musí Česká televize sehrát větší úlohu v zabraňování napětí a podporovat vzájemné porozumění, toleranci a důvěru, zejména mezi různými komunitami v oblasti s převládajícími konflikty.

12. S přihlédnutím k velice specifickému vlivu sdělovacích prostředků na postoje dětí a mladých lidí je nutné, aby Česká televize nevysílala pořady, zprávy nebo záběry glorifikující násilí, zneužívající sexuálních scén nebo užívající vědomě nevhodný jazyk.

2.2.1 Zobrazování násilí ve vysílání České televize

Česká televize si je vědoma nebezpečí, které přináší stále častější zobrazování násilí. Proto v pořadech, které vysílá, nedává větší prostor prezentaci násilí, než jaký je z hlediska uměleckého ztvárnění určitého tématu, či zpravodajského nebo publicistického pokrytí skutečnosti nezbytný. Česká televize neodvysílá prohlášení, které by mohlo podněcovat násilí, neboť by mohla být odůvodněně chápána jako prohlášení podporující a šířící násilí, nenávist, rasovou nesnášenlivost nebo jiné formy diskriminace, či nenávisti založené na netoleranci.

- Česká televize je povinna sledovat výsledky odborných studií o vlivu zobrazování násilí na veřejnost a bez zbytečného odkladu přizpůsobovat programová rozhodnutí ověřeným závěrům těchto studií.

- Při odůvodněném zobrazování násilí je nutné hledat rovnováhu mezi požadavkem pravdivosti, případně autentického uměleckého vyjádření a nebezpečím, že se diváci stanou vůči násilí otupělými. Šokující záběry jsou někdy nutné k tomu, aby diváci plně pochopili význam sdělení. Časté šokování diváků ovšem vede k tomu, že je potřeba prezentovat stále více násilí, aby se dosáhlo původního záměru. Při přípravě pořadů o násilných činech je nutné velmi opatrně zacházet s archivními materiály o událostech podobného druhu. Jejich použití musí být relevantní tak, aby nemělo za následek zkreslení skutečnosti a vyvolání zmatených představ.
- Šokující záběry nikdy nesmějí být samoúčelné. Mimořádně citlivá musí být práce s kamerou a detailní záběry se mohou zařazovat pouze tehdy, když je to odůvodnitelné. Česká televize nezařadí záběry zobrazující násilí jenom proto, že jsou k dispozici. Při zařazování záběrů zobrazujících násilí do zpravodajských pořadů vysílajících ve dne je třeba mít na paměti, že se na ně ve větší míře mohou dívat i děti. Ke každému drastickému záběru je nutné přistupovat s vědomím, že divák jej uvidí, na rozdíl od pracovníků České televize poprvé, zatímco redaktoři, kameramani, editoři jsou na násilnické scény na obrazovce zpravidla zvyklí. V neposlední řadě je třeba mít na zřeteli, že některé informace mohou nestabilním jedincům nebo dětem sloužit jako návod.
- Násilí páchané ve vzdálených zemích by mělo být zobrazováno podle stejných zásad jako násilí, k němuž dochází v bezprostřední blízkosti diváků. Lidský život a utrpení mají stejnou obecně platnou hodnotu bez ohledu na místo a čas.
- Česká televize věnuje zvláštní pozornost posuzování přípustnosti uvádění záběrů na oběti násilných činů, nehod nebo přírodních pohrom. Přestože v odůvodněných případech může mít zařazení záběru do pořadu důležitou vypovídající hodnotu, platí, že detailní záběry na mrtvé, raněné, či šokem vyšinuté lidi lze zařadit jen výjimečně na základě souhlasu šéfredaktora příslušné redakce. Skupiny a jednotlivci, kteří si nemohou nebo nejsou schopni vyhradit rozsah, v němž umožní přístup televizních kamer ke svému utrpení, jako např. lidé v bezvědomí a v hlubokém šoku, lidé zničení hlubokým žalem nebo děti, mají nárok na zvláštní ochranu a ohled.

- Česká televize nepřistoupí k identifikaci žijících obětí závažných násilných trestných činů ani příbuzných obětí těchto trestných činů (zejména v případech pokusu o vraždu, těžké újmy na zdraví, znásilnění nebo pohlavní zneužití), jestliže s tím tyto osoby nesouhlasí. Ve výjimečných případech, jestliže je plná identita těchto osob již veřejně známa, může šéfredaktor příslušné redakce povolit výjimku z tohoto pravidla pro mimořádnou závažnost veřejného zájmu.
- Archivní záběry lze použít k ilustrování aktuální události nebo problematiky pouze za předpokladu, že v divákovi nevyvolají zmatek. Proto musí být jasně označeny jako archivní a v případě, že se k ilustrování jedné události používá záběru jiné události, nesmí navozovat u diváka představu, že je svědkem něčeho, čeho ve skutečnosti není.
- Použití archivních záběrů může mít pro někoho traumatický následek, jde-li například o snímky identifikovaných osob, které mezitím zemřely. Také opakované používání stále stejných záběrů identifikovatelných osob v choulostivé situaci jako „neutrální“ ilustrace (například dechová zkouška na alkohol) může být pro dotyčnou osobu velmi ponižující a traumatizující. Česká televize se proto vystříhá opakovaného užití takových archivních záběrů.
- Archivní záběry zobrazující utrpení, bolest, násilí, zármutek nebo smrt nelze používat mechanicky, zvláště když obsahují záběry žijících osob, jejichž blízcí příbuzní dosud žijí. Hodlá-li tvůrce pořadu použít archivních záběrů tohoto druhu, na nichž jsou identifikovatelné osoby, musí si předem vyžádat souhlas šéfredaktora příslušné redakce (www.czech-tv.cz).

2.2.2 Etický panel České televize

Jedním z hlavních úkolů České televize je poskytovat objektivní, ověřené, všestranné a vyvážené informace pro svobodné vytváření názorů. Vzhledem k tomu, že násilí je součástí života, který nás obklopuje, nelze se jeho zobrazování a informování o něm vyhýbat. Je však povinností České televize hledat všechny cesty, jak omezit nepříznivý dopad zobrazování násilí na televizní diváky a zejména na děti. Jediným řešením je neustálé obnovená nepsaná dohoda mezi zodpovědným televizním producentem, respektive redaktorem-dramaturgem, a informovaným divákem o tom, co je a co není přijatelné. Proto nelze stanovit žádná obecně platná a neměnná kritéria jimiž by se pracovníci médií mohli beze zbytku řídit.

Zobrazování násilí působí na diváky negativně několika způsoby: deprimuje a šokuje, může u citově nevyrovnaných jedinců způsobit snížení prahu vnímavosti vůči násilným řešením konfliktních situací a v ojedinělých případech může vést i k přímému napodobení.

V oblasti kriminality pak působí zobrazování násilí a rozsáhlé informování o jeho projevech dvojím způsobem:

1. Častá prezentace zpráv o obecné kriminalitě vytváří ve společnosti horší obraz celkové situace, než o jakém hovoří statistiky a odborná šetření.
2. Podrobným popisem způsobu provedení trestných činů lze poskytnout návod k jejich spáchání natolik přesný, že se při objasňování trestné činnosti kriminalisté setkávají se stejným modem operandi u řady pachatelů, což výrazně komplikuje vyšetřování trestné činnosti.

Rozhodnutí, zda zařadit drastický záběr do vysílání, je složité a závisí na mnoha různých faktorech. Vedle etických mezi ně patří i vysílací čas, programový kontext a společenská atmosféra. Rozhodnutí musí vycházet ze zdravého úsudku, snahy nezraňovat lidskou integritu a z neustále diskutovaného a obnovovaného citu pro to, co lze nejširšímu diváckému publiku předložit jako přiměřené, nutné, slušné, správné, provokující a dojímající.

Mezi diváky jsou spolu se zcela nezajímavými osobami i děti, rodiče a příbuzní těch, jejichž záběry se mohou objevovat na obrazovce. Mezi diváky jsou i lidé psychicky narušení, stejně jako lidé, kteří v minulosti mohli prožít drastickou událost podobné té, jejíž obdobu se redaktor-dramaturg rozhoduje zařadit do vysílání.

Je proto nutné zodpovědět si několik otázek, které mohou rozhodování usnadnit:

Je konkrétní drastický záběr nezbytný pro pochopení zprávy?

Čím je důležitý kromě toho, že působí šok?

Vzbudí u diváka strach nebo ho znepokojí?

V jakém kontextu je konkrétní násilná scéna uváděna?

Mohou se dívat děti, rodiče a příbuzní obětí nebo „ovlivnitelní“?

Zařazení obrazového zpravodajství se záběry obsahujícími násilí, přírodní katastrofy, či jiná neštěstí by se mělo řídit následujícími zásadami:

- 1) Divák by měl vědět, co ho v příštím okamžiku čeká, a neměl by se cítit zaskočený pro něj nepříjemnou scénou.
- 2) Pokud je v pořadu více záběrů zobrazujících násilí, o zařazení každého z nich by mělo být rozhodováno s vědomím výsledku a dopadu pořadu jako celku.
- 3) Je třeba vyhnout se zařazování záběrů zobrazujících násilí jenom proto, že jsou k dispozici.
- 4) Při zařazování záběrů zobrazujících násilí do zpravodajských pořadů vysílaných přes den je třeba mít na paměti, že se na ně ve větší míře mohou dívat i děti.

- 5) Ke každému drastickému záběru je nutné přistupovat s vědomím, že divák jej uvidí, na rozdíl od redaktora-dramaturga, poprvé. Novináři, kameramani, editoři jsou na násilné scény na obrazovce zvyklí.
- 6) Pro zobrazení dramatických scén je vhodné vyhnout se detailům a reálnému zvuku.
- 7) Každý má právo na soukromí. Skupiny a jednotlivci, kteří si je nemohou nebo nejsou schopni vyhradit, jako např. lidé v bezvědomí a v hlubokém šoku, lidé zničení hlubokým žalem nebo děti, mají nárok na ochranu. Mrtvým náleží úcta. Detailní záběry mrtvých těl lze zařadit jen ve velmi výjimečných případech.
- 8) Zprávy o sebevraždách a sexuálním násilí by neměly obsahovat podrobnosti o použitém způsobu. Zvláštní citlivost je třeba projevit v případech sebevraždy oběšením.
- 9) Je třeba mít na paměti, že některé informace mohou nestabilním jedincům nebo dětem sloužit jako návod. Z toho důvodu je vhodné vyhnout se zobrazování snadno přístupných vražedných nástrojů a zbraní.
- 10) Násilí páchané ve vzdálených zemích by mělo být zobrazováno podle stejných zásad jako násilí, k němuž dochází v naší bezprostřední blízkosti. Lidský život a utrpení mají všude stejnou obecně platnou hodnotu (www.czech-tv.cz).

3 NEGATIVISMUS V TELEVIZNÍM VYSÍLÁNÍ

3.1 Negativní účinky médií

Média mají mezi společenskými institucemi svým postavením jedinečné postavení, a to nejen kvůli tomu, v jak obrovském měřítku využívají nových technologií, jak rozsáhlé jsou jejich ekonomické operace a jak bohatý je rejstřík jejich činností. Jejich jedinečné postavení tkví v tom, že média jsou si v mnoha nejrůznějších směrech vědoma, jak zajišťovat a řídit sociální komunikaci, protože se jim vyplatí mít o tom zcela jasnou představu. Média se věnují procesům komunikace mezi lidmi – a komunikace je soubor společenských dějů, v nichž se podavatel (tedy i médium) a příjemce (tedy i publikum) snaží jeden druhého dle svých komunikačních možností ovlivnit. Proto lze předpokládat, že média mají na publikum účinný vliv.

Přes veškerý výzkum vlivu médií je ale mimořádně těžké jakékoliv jejich účinky na jednotlivce, či společnost spolehlivě prokázat. To neznamena, že žádné takové účinky neexistují, jen je obtížné jejich existenci prokázat vědecky ověřitelnými metodami. Přesto existuje řada předpokladů, hypotéz a teorií o účinku médií, které jsou logické a zdravým rozumem přijatelné a je možné s nimi počítat (Burton – Jiráček, 2001).

K charakteru televizního vysílání mají stále častěji výhrady zejména psychologové, pedagogové i kriminologové. Ukazuje se, že televizní vysílání má značný vliv na děti a mládež, která tráví denně několik hodin sledováním televize. U dětí a mládeže je sledování televize nejčastější aktivitou volného času. Značná část mladé populace vliv televize ani nekompenzuje dalšími časovými aktivitami. S nástupem komerční televize v české společnosti se uvedené problémy začínají objevovat i u nás. (Sak - Saková, 2004).

3.1.1 Jaké mohou být účinky médií

Problematiku studia účinků vtipně shrnul Watson (1998) do parafráze Lasswellovy definice masové komunikace:

Co je ovlivňováno

V kom

Jak a

Do jaké míry

V jakém časovém rozpětí? (Burton – Jiráček, 2001).

Ke studiu účinků médií lze přistupovat ze dvou stran. Jednak je možné sledovat chování médií v určitém kontextu a z pozorování usuzovat na případné účinky, jednak lze sledovat chování příjemců v určitém kontextu masově mediovaných materiálů a z tohoto pozorování usuzovat na účinky. V obou případech – přenosu a přijímání – je kriticky významný faktorem kontext. Přitom interakce, které se odehrávají mezi médií a kontextem, médií a publikem a publikem a kontextem, jsou mimořádně složité a těžko postižitelné. Současné jsou důležité i zaangažovanost příjemce, jeho predispozice a jeho dosavadní znalosti a zkušenosti, jehož do komunikačního a interpretačního procesu vnáší.

V zásadě lze dnes vysledovat dva velmi vlivné směry zkoumání účinků, a to kultivační teorie, jež předpokládají silné účinky médií, a etnografické teorie, které vidí hlavní díl aktivity v samotném publiku a dokládají, že mediované sdělení si nakonec vytváří publikum samo.

Pokud jde o samotné účinky médií, představy o nich se pohybovaly a pohybují od úvah o krátkodobých (okamžitých) efektů po dlouhodobé, nepřímé (zprostředkované). S působením médií bývá také často spojováno hodnocení účinků – kritiky znepokojuje zvláště negativní dopad médií (Burton – Jiráček, 2001).

Mimořádné postavení televizního vysílání mezi ostatními médii a jeho vliv ve společnosti vyvolává zvýšenou pozornost veřejnosti i odborníků, která přináší i kritiku některých jevů. Významným tématem televizního vysílání na celém světě je působení na mladou generaci a

další negativní jevy. Jedna věc je objektivní stránka těchto negativních jevů televizního vysílání, která se však obtížně zjišťuje, posuzuje a měří, a druhá věc je odraz těchto jevů ve vědomí lidí. Subjektivní reflexi negativních jevů v televizním vysílání můžeme do určité míry vnímat jako indikátor objektivního stavu (Sak, 2000).

3.1.2 Některé konkrétní předpokládané účinky médií

1. Změna postoje, myšlení a poznávání: média jsou schopna změnit to, jak lidé myslí a jak se lidé dívají na svět, tím, že modifikují jejich postoje k druhým lidem i k nejrůznějším tématům. Základním prostředkem tohoto vlivu je zřejmě sklon médií předvádět stereo-typizovaný pohled na společnost a její členy, jenž může ovlivnit to, jak lidé nahlíží na různé sociální skupiny i sami na sebe.
2. Kolektivní reakce / morální paniky: média jsou schopna vyvolat nepodložené obavy a úzkost (projevující se zpravidla jako silné veřejné pohoršení zprostředkované i médii) týkající se takových věcí, jako je dodržování zákonů a pořádek či veřejné zdraví.

3. Individuální reakce / emocionální odezvy: média ovlivňují lidi tím, že v nich předloženými obsahy vyvolávají emocionální (a ovšem i racionální) odezvy. (Burton – Jiráček, 2001).
 4. Nastolování agendy: média jsou schopna určit hierarchii témat, která jsou pro společnost i jednotlivce důležitá. Jistým doplňkem hypotézy o nastolování agendy jsou úvahy o rozptylujícím účinku médií. Podle této teorie jsou média schopna odvádět pozornost veřejnosti od skutečně důležitých témat a připoutávají ji k méně důležitým, zato mediálně atraktivním tématům.
 5. Odcizení: masový charakter mediální komunikace je možné také schopen způsobit, že si jednotlivci připadají navzájem izolovaní. Média odvádějí individua od aktivní účasti na životě společnosti, oslabují v něm povědomí o sdílených hodnotách a vzdalují ho ostatním jednotlivcům.
 6. Znečitlivění: tato teorie (někdy se též nazývaná „teorie očkování“) vychází z představy, že je-li někdo soustavně vystavován mediálnímu působení, tak vůči němu citově okorá, znečitliví, zlohostejní. K této teorii inklinují především ti, kdo se obávají, že média snižují práh citlivosti k násilí. Zatím není k dispozici výzkum, který by svými závěry teorii znečitlivění jednoznačně podporoval.
 7. Učení: média mají schopnost předávat lidem nové poznatky a dovednosti, rozšiřovat hranice jejich poznání i strukturu postojů a přesvědčení. Tato předpokládaná schopnost médií bývá chápána pozitivně (třeba v osvětových kampaních) i negativně (často se vyskytují obavy, že z médií se lze poučit o sociálně-patologickém chování).
 8. Socializace: média dokáží jednotlivci předložit normy, hodnoty a přijatelné vzorce chování, které mu umožní se socializovat, tj. zapojit se do života příslušné společnosti
- (Burton – Jiráček, 2001).

3.2 Násilí a média

V současné době se velmi často hovoří o negativním účinku médií v souvislosti se zobrazováním mediálního násilí, tedy o zobrazování takového agresivního chování, které vede k poškození věci či zranění, popřípadě usmrcení člověka nebo zvířete. Představy o předpokládaných účincích násilných obsahů sahají od obav z přímé nápodoby po vyvolání úzkosti, znecitlivění apod. Rozlišujeme možné účinky na krátkodobé a dlouhodobé a rozlišuje na fyziologické (vědomím nekontrolované reakce organismu, jako je pocení, zrychlení tepu apod.), emocionální, poznávací, postojové a behaviorativní (změny v chování).

Mezi krátkodobé účinky zařazuje možnost vyvolání násilného či agresivního chování, možnost vyvolání strachu a možnost znecitlivění vůči násilnému chování.

Mezi dlouhodobé účinky se řadí možné změny v chování, zvýšené obavy lidí, že se sami stanou oběťmi násilí, a změny v postoji k „reálnému“ násilí (lidé na základě sledování mediálního násilí přistoupí na myšlenku, že násilí je přijatelné).

Veřejně sdílená představa, že média vyvolávají násilné jednání, vede k ospravedlňování násilné trestné činnosti a kriminalizaci médií. Lidé usvědčení z násilné trestné činnosti vysvětlují svoje chování tím, že to „viděli v televizi“ – často vědomi si toho, že je to svým způsobem neformální polehčující okolnost. Dostávají se částečně z pozice pachatele do pozice zmanipulované oběti. Mnohdy se jedná o naprosto účelové jednání, popřípadě instinktivní vyhovění atmosféře ve společnosti.

Pro vyhodnocení mediálních sdělení je např. důležité hledat rozdíl mezi reálným a fiktivním násilím. Zatímco reálné násilí je zobrazení skutečných událostí, v nichž došlo k násilnému jednání, fiktivní násilí spadá výhradně do oblasti smyšlených příběhů.

Studium možných účinků mediálního násilí vedlo i k rozlišení mezi explicitním a implicitním násilím. Explicitní je takové zobrazení násilné scény, kde je akt agrese zároveň předveden, implicitní je takové, kde je pouze naznačen. V literatuře se často poukazuje na to, že množství explicitního násilí v mediálních materiálech stoupá. Mediální teoretikové z toho usuzují, že se tak projevuje znecitlivění vůči násilným obsahům, jež vede k potřebě zvyšovat jejich intenzitu a četnost.

Důležitý je význam zvoleného úhlu pohledu. Pokud mají násilné obsahy nějaký vliv, nelze vyloučit, že je tento vliv mimo jiné podmíněn i tím, jak je násilí prezentováno. Soudí se například, že je-li násilí adorováno, oslavováno jako žádoucí (nebo dokonce jediný možný) způsob řešení vztahů mezi lidmi, je jeho prezentace škodlivější.

Vyskytují se ovšem i teoretikové, kteří uvažují o možném pozitivním účinku mediálního násilí. Naznačují, že mediální násilí možná uvolňuje zadržovanou a nahromaděnou agresivitu, jež by se jinak vybila v reálném společenském styku, že odrazuje od násilného chování (dovoluje „nanečisto“ prožít, jak je násilné chování odpudivé), popřípadě dovoluje prožít katarzi (Burton – Jiráček, 2001).

3.3 Negativismus

Hovoříme-li o negativismu, mluvíme o publicitě informací na záporná témata. V současné době je negativismus jedním z hlavních ideologií současného zpravodajství. Určujícím kritériem je etika. Ta také ve značné míře ovlivňuje naše vnímání negativizmu. Negativismus útočí na základní motivy, přispívá k odbytu, zveličuje obraz nepřítele, posiluje pocit vlastního bezpečí. Může šířit výhružné a poplašné zprávy.

Negativní témata odhalují záporné společenské jevy. Negativistická témata ve značné míře zobrazují a zlehčují násilí.

Hlavními tématy negativismu jsou:

- rasismus
- nacionalismus
- antisemitismus
- náboženská, politická, sociální a etnická nesnášenlivost
- agresivní reklama
- hloupé a esteticky agresivní texty a pořady (brak, kýč)
- vulgární zobrazování sexu a lidského těla snižující lidskou důstojnost
- samoučelné zobrazování násilí a jeho zlehčování
- pořady s pokleslou intelektuální úrovní (hloupost)

Denis McQuail používá termín negativnost a negativní události. Negativnost chápe jako násilí, které je prostředkem přístupu do masové komunikace, a dokonce i jistým poselstvím samo o sobě. Negativní události jsou pak ty, které zobrazují násilí (a to bez ohledu na motivy), dále pak katastrofy, nehody, hospodářské a sociální krize (Sak, 2000).

Domnívám se, že je médiím prisuzován větší vliv, než jaký ve skutečnosti mají. Konkrétně bych ráda poukázala např. na rostoucí kriminalitu mládeže, která podle psychologických a statistických výzkumů stále narůstá. Je pochopitelné, že mladí lidé jsou ovlivnění děním na televizní obrazovce. Především si ale myslím, že je to právě rodinné zázemí, citová výchova a sociální návyky, které jsou pro rozhodování nejdůležitější. Jistý vliv mají i počítačové hry, které simulují násilné scény. Ale i zde můžeme poukázat na individualitu jednotlivce. Ne každé dítě, které hraje a sleduje tyto 3D hry, je schopno spáchat trestný čin. Jsem přesvědčena, že vše je věc ryze individuální a nelze ji příliš zobecňovat. Souhlasím ale s názorem, že časté zobrazování násilí může u dětí (popř. psychicky méně labilních jedinců) vyvolat značnou míru otupělosti a navodit tak představu, že časté zobrazování brutálních scén je normální.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 ANALÝZA HLAVNÍHO VEČERNÍHO ZPRAVODAJSTVÍ UDÁLOSTÍ ČT 1

4.1 Události ze dne 25. 3. 2005

Č. P.	Stopáž	Téma	Obraz	Zvuk	Poznámky
1.	0:00 – 0:40	Menu	Sestřihy reportáží	Komentáře k jednotlivým reportážím	Převažují negativní témata
2.	0:43 – 3:13	Klíčový sjezd ČSSD	Demonstrace	Josef Maršál	- žádost o odstoupení prezidenta
			Stanislav Gross	Stanislav Gross	- pochvala vlády a ekonomické situace - ČR díky vládě ČSSD - kritika ODS
			Bohuslav Sobotka	Bohuslav Sobotka	- kritika prezidenta
			Miloš Zeman	Miloš Zeman	- vyloučil svoji kandidaturu
			Petr Mrzena	Petr Mrzena	- samotná volba bude na programu zítra
		Přímý vstup ze sjezdu	Světlana Zárubová + Kateřina Blechová	Světlana Zárubová+ Kateřina Blechová	- hodnocení vystoupení Miloše Zemana
	3:15 – 5: 49		Miloš Zeman	Miloš Zeman	- hodnocení vlády ČSSD pod vedením S.

					Grosse - kritika této vlády
			Světlana Zárubová + Kateřina Blechová	Světlana Zárubová +Kateřina Blechová	- hodnocení jednání sjezdu
3.	5:50 – 7:19	Kyrgyzstán opozice převzala moc	Josef Maršál	Josef Maršál	- Kyrgyzstán má nového prezidenta po politickém převratu
			-záběry z Kyrgyzstánu - rabování - demonstrace	Josef Pazderka	- Ústavní soud potvrdil Kurmanbek Bakyjeva v roli prezidenta - obavy o vývoj v zemi má i EU a Rusko
	7:20 – 9:24	Přímý vstup z Moskvy	Josef Maršál + Martin Jazairi	Josef Maršál + Martin Jazairi	- obavy z rabování v Biškeku - prezident odmítl výjimečný stav - prezident Putin obvinil nové vedení

					země z nezákonného převratu
4.	9:24 – 11:52	Konec případu Kořistka	Světlana Zárubová	Světlana Zárubová	- Ostravský státní zástupce odložil případ Kořistka
			Záběry Večerek, Kořistka, Dalík		- Kořistka na svém tvrzení trvá - oba vyšetřovaní rozhodnutí vítají - policie tento případ stále řeší
			Nora Fridrichová	Nora Fridrichová	- jediný komu hrozí trest, je původně rozhodující státní zástupce Martin Fraš
5.	11:53 – 13:40	Úředník chtěl uplatit novináře	Josef Maršál	Josef Maršál	- bývalý šéf tiskového odboru Brněnského magistrátu Jaromír Pohan, chtěl podplatit novináře, tak zní verdikt Brněnského soudu
			Záběry ze soudu		- Jiří Reichel (novinář) obvinil bývalého šéfa tisk. odboru Pohana, že mu nabídl úplatek ve výši 50. 000,- Kč, když nezveřejní článek o špatném čerpání dotací v Brně - Tichově
			- časomíra	autentický záznam rozhovoru o úplatku	- Reichel Pohana nahrál na přístroj ČT - soud dal za pravdu Reichelovi, Pohanovi udělil pokutu 30. 000,- Kč

			Michal Pila	Michal Pila	- Pohan přišel o místo vedoucího redakce MF Dnes v Olomouci - Pohan se proti rozsudku odvolal
6.	13:41 – 15:15	Výbuch munice zabil vojáka	Světlana Zárubová	Světlana Zárubová	- ve výcvikovém voj. prostoru Libavá na Olomoucku zemřel voják, který po cvičení kontroloval plochu střelnice
			záběry na výcvikový tábor		- nehoda se stala dopoledne
			<i>Ivo Zbořil – náčelník operační sekce generálního štábu</i>	Ivo Zbořil – náčelník operační sekce generálního štábu	- hovoří o tom, jak k nehodě došlo
			záběry na vrtulník		- zraněný voják má mnohačetná zranění
			archivní záběry	Andrej Čírtek – mluvčí Ministerstva obrany	- komentář k události – těmto událostem nelze nikdy zcela zabránit
			Martina Konvičná	Martina Konvičná	- šéf vyšetřovací komise očekává výsledky vyšetřování příští týden
7.	15:16 – 16:55	Řidič dostal za zabití policisty 12 let	Josef Maršál	Josef Maršál	- 12 let ve vězení s ostrahou a 10-ti letý zákaz řízení motorových vozidel dostal opilý řidič, který v loni v září

					najel na policejní hlídku s úmyslem oba policisty zabít - jednoho usmrtil, druhý uskočil
			záběry z místa neštěstí natočeno 5.9.2005	Vlastimil Weiner	- vysvětlení, jak k nehodě došlo
			Vlastimil Weiner	Vlastimil Weiner	- obviněný se na místě odvolal
8.	16:56 – 18:36	Expo 2005	Světlana Zárubová	Světlana Zárubová	- Japonsko otevřelo brány prvního svět. Expa nového tisíciletí - toto Expo se věnuje soužití člověka a přírody
			záběry na pavilony Expa	Petra Flanderková	- velký zájem o roboty všeho druhu - zájem i o český pavilon - návrat k přírodě pro Expo znamená, že po skončení výstavy se pavilony rozeberou a areál se vrátí do původního stavu
9.	18:37- 20:18	Ceny pohonných hmot jsou nahoru	Světlana Zárubová	Světlana Zárubová	- po střeďečném výbuchu v ropné rafinérii v americkém Texasu se okamžitě zvedly ceny ropy - zdražuje i benzín a motorová nafta, a to i v ČR

			záběry na hořící rafinérii		- ceny ropy stouply o 0,5 \$ za barel
			Petr Dufek - ekonom	Petr Dufek - ekonom	- nárůst cen naturalu 95 v ČR
			grafy cen ropy a benzínu ve světě		- hypermarkety nabízí zajímavé ceny benzínu
			David Borek	David Borek	- nejdražší benzín je v Praze - litr naturalu 95 stojí o 1, 17,- více než ve Východních Čechách, kde jsou ceny nejlevnější
10.	20:19 – 22:04	Rusko – Polský spor o Dudájeva	Josef Maršál	Josef Maršál	- Varšavská radnice chce pojmenovat kruhový objezd po bývalém čečenském prezidentovi Džocharu Dudájevovi - Rusko na protest chce pojmenovat ulici v Moskvě po Michailu Moravjevovi, který krvavě potlačil lednové povstání v 19.st.
11.	22:05 – 24. 03	Velký pátek	Světlana Zárubová	Světlana Zárubová	- křesťané na celém světě si dnes připomínají Velký pátek
			záběry na věřící duchovní	Jana Čermáková	- klid, rozjímání a velký půst – tak prožívají křesťané Velký pátek
			Miloslav Vlk - kardinál	Miloslav Vlk - kardinál	- považuje tento den , za nejkrásnější, protože Ježíš Kristus dal život za člověka

			záběry na Mši svatou	Jana Čermáková	- na Velký pátek probíhají obřady odhalování a uctívání kříže - lidé se modlí za zdraví papeže Jana Pavla II.
			záběry na procesí v Jeruzalémě	Petr Buchta	- zástupy křesťanů z celého světa zaplní uličky Jeruzaléma
			záběry na procesí Filipíny – Filipínci, kteří se nechávají dobrovolně ukřížovat	Petr Buchta	- senzace chtíví turisté dorazili na Filipíny - letos se nechalo přibít na kříž 17 lidí - církev tento krvavý rituál odmítá - filipínští věřící ale trvají na zachování této tradice
	24:04	Rozloučení	Oba redaktoři	Oba redaktoři	- poděkování a přání hezkých velikonočních svátků

4.2 Události ze dne 26. 3. 2005

Č. P.	Stopáž	Téma	Obraz	Zvuk	Poznámky
1.	0:00 – 0:30	Menu	Sestřihy reportáží	Komentáře k jednotlivým	Podíl negativních a pozitivních témat je

				reportážím	vyrovnaný
2.	0:34 – 5:42	ČSSD – delegáti zvolili Grosse	Josef Maršál	Josef Maršál	- předsedou ČSSD je Stanislav Gross
		- přímý vstup	Josef Maršál + Petr Mrzena (živě)	Josef Maršál + Petr Mrzena (živě)	- hodnocení sjezdu - Gross vyhrál s převahou
			Stanislav Gross + Petr Mrzena (živě)	Stanislav Gross + Petr Mrzena (živě)	- Gross hodnotil své zvolení - vyjádřil se k politické krizi i k postavení ČSSD ve vládě
			Petr Mrzena	Petr Mrzena	- Zdeněk Škromach byl neúspěšným kandidátem - poděkoval za hlasy
			- záběry ze sjezdu	Kateřina Blechová + Petr Mrzena	- zhodnocení předešlého dne
			Kateřina Blechová	Kateřina Blechová	- rovněž volba místopředsedy
3.	5:43 – 6:59	- lidovci trvají na odchodu Grosse z funkce	Josef Maršál	Josef Maršál	- koalici vítězství Grosse nepřekvapilo - ODS potvrdila rozhodnutí vyvolat hlasování o nedůvěře vládě

		premiéra			
			- fotografie – Miroslav Kalousek předseda KDU-ČSL	- fotografie – Miroslav Kalousek předseda KDU-ČSL (telefonuje)	- pokud se nepodaří ukončit vládní krizi svolá KDU-ČSL celostátní konferenci
			-fotografie – Petr Němec předseda US-DEU	fotografie – Petr Němec předseda US-DEU (telefonuje)	- US-DEU bude dále pokračovat v koaliční spolupráci
			Petr Nečas místopředseda ODS	Petr Nečas místopředseda ODS	- hodnotí negativně Grossovo znovuzvolení - Gross je podle něj nekompetentní a nevěrohodná osoba
4.	7:00 – 7:20	pořad Otázky Václava Moravce	Josef Maršál	Josef Maršál	- hosty pořadu budou předseda ČSSD Stanislav Gross a předseda ODS Miroslav Topolánek

5.	7:21 –9:02	Kyrgyzstán volby budou v červnu	Světlana Zárubová	Světlana Zárubová	- Kyrgyzský parlament vyhlásil datum prezidentských voleb na 26.6.2005 - kandidaturu potvrdil i dočasný prezident Kurmanbek Bakijev - musel změnit místo plánované tiskové konference z důvodu atentátu - rabování v Biškeku pokračuje – tři lidé zemřeli
			- záběry na místa rabování - demonstrace	Tereza Engelová	- nová vláda slíbila ukončení anarchie - lidé demonstrovali proti novému prezidentovi
			Kurmanbek Bakijev dočasný prezident Kyrgyzstánu	Kurmanbek Bakijev dočasný prezident Kyrgyzstánu	- věří v podporu Ruska - na své straně má i představitele Gruzie a Ukrajiny
			- záběry na bývalého prezidenta Akájeva	Tereza Engelová	- stále se považuje za prezidenta Kyrgyzstánu
6.	9:04 – 9:25	- Demonstrace v Bělorusku	záběry demonstrace	Josef Maršál	- běloruská policie rozehnala v Minsku opoziční demonstraci

					- asi 1000 lidí požadovalo odstoupení prezidenta Lukašenka - policie bila demonstranty obušky
7.	9:26 – 11:04	Thaiwan – demonstrace proti Číně	Světlana Zárubová	Světlana Zárubová	- v Thawanské metropoli Thai-Pei protestovalo několik set tisíc lidí proti anti- separačnímu zákonu, který nedávno schválil čínský parlament - zákon opravňuje čínskou armádu k vojenskému zásahu v případě, že ostrov formálně vyhlásí samostatnost
			- záběry demonstrace	Roman Fojta	- na demonstraci se sjeli lidé z celého ostrova - prezidentský palác demonstrace změnila v Happening za mír
			- demonstrace	Roman Fojta	- Thawain chce nakoupit nové zbraně, protože Číně nevěří - Čína Thawain považuje stále za svou provincii a odmítá jeho snahy o jeho

					samostatnosti
8.	11:05 – 12:53	Vatikán shromáždění bez Svatého Otce	Josef Maršál	Josef Maršál	- poprvé za dvacet let svého pontifikátu se Jan Pavel II. nezúčastní tradičních velikonočních shromáždění v Římě
			Josef Maršál	Josef Maršál	- křížovou cestu sledoval pouze s pomocí telemostu - sám byl snímán pouze zezadu což vyvolalo spekulace o jeho zdravotním stavu
			- archivní záběry na papeže (1993)	Michal Kubal	- papežova nemoc zastínila letošní velikonoce - jeho zdravotní stav se zhoršuje - spekulace o novém nástupci
9.	12:54 – 14:25	Důchody výhody pro rodiny s dětmi	Světlana Zárubová	Světlana Zárubová	- lidé, kteří mají děti, se možná dočkají daňových úlev - s návrhem přišli lidovci
			- ilustrativní záběry	Lenka Dolanská	- lidé s dětmi prospívají společnosti víc

					než lidé bez dětí
			Miroslav Kalousek předseda KDU-ČSL	Miroslav Kalousek předseda KDU-ČSL	- hovoří o maximálním zvýhodnění rodin s dětmi
			Graf	Lenka Dolanská	- rodič by za každé vyživované dítě mohl platit o procento méně na soc. pojištění max. tří dětí
			Alena Páralová stínová ministryně práce a soc. věcí	Alena Páralová stínová ministryně práce a soc. věcí	- ODS je proti diskriminaci lidí, kteří nemohou mít děti
			Petr Dufek ekonom	Petr Dufek ekonom	- s návrhem nesouhlasí - penzijní systém by měl být jednoduchý
			Lenka Dolanská	Lenka Dolanská	- vládní strany se chtějí na důchodové reformě domluvit do konce volebního období
10.	14:26 – 16:11	Temelín případná evakuace ohrožena	Josef Maršál	Josef Maršál	- silnice, které mají v případě havárie v jaderné elektrárně Temelín sloužit, jako evakuační trasy, jsou po zimě v dezolátním stavu

					- tvrdí to ekologové a místní starostové jim dávají za pravdu
			- záběry na Temelín a okolí	Petr Šulěr	- některé trasy jsou pro evakuaci téměř nepoužitelné
			Daniela Valentová starostka Březnice	Daniela Valentová starostka Březnice	- na prvním místě by měla být hlavně bezpečnost lidí - místní sídliště má např. v případě živelného ohrožení pouze jednu příjezdovou cestu
			Petr Šulěr	Petr Šulěr	- peníze na opravu komunikací chce získat formou bankovního úvěru - na opravu by bylo třeba sedm miliard korun
11.	16:12 – 16:32	Kritický stav monackého knížete	Záběry na knížete	Josef Maršál	- 81. letý monacký kníže je v kritickém stavu
12.	16:33 – 18:28	Tsunami tři měsíce poté	Světlana Zárubová	Světlana Zárubová	- dnes uplynulo ¼ roku od ničivých vln Tsunami v Jihovýchodní Asii - počet obětí se blíží ke 200 000 tisícům - úřady potvrdily smrt čtyř Čechů

			- záběry z míst neštěstí	Filipa Šebová	- mezi postiženými byli i manželé Sjudovi z Brna - vzpomínky manželů na neštěstí - pomohl jim místní řidič
			Filipa Šebová	Filipa Šebová	- 30% lidí v současné době nechce vůbec navštívit místa postižená Tsunami
13.	18:29 – 18:47	Změna času	Světlana Zárubová	Světlana Zárubová	- noc bude o hodinu kratší - ve dvě hodiny začne platit letní čas
			Graf	Světlana Zárubová	- zastánci času poukazují na úsporu energie - odpůrci tvrdí, že změna lidem škodí
14.	18:48 – 18:51	Rozloučení	Oba redaktoři	Oba redaktoři	- poděkování a přání hezkého večera

4.3 Události ze dne 27. 3. 2005

Č. P:	Stopáž	Téma	Obraz	Zvuk	Poznámky
1.	0:00 – 0:33	Menu	Sestřihy reportáží	Komentáře k jednotlivým reportážím	Převažují převážně negativní témata
2.	0:34 – 3:28	ČSSD po sjezdu přijdou jednání	Světlana Zárubová	Světlana Zárubová	-stranu dále povede Stanislav Gross - lidovci usilují o jeho odstoupení - ODS chce vyvolat hlasování o nedůvěře vládě
			Zdeněk Škromach ministr práce a soc.věcí	Zdeněk Škromach ministr práce a soc.věcí	- po neúspěšné kandidatuře zvažuje svůj odchod z vlády
			Jaroslav Palas ministr zemědělství	Jaroslav Palas ministr zemědělství	- ostře kritizoval Stanislava Grosse - pokud odejde Škromach odejde i on
			Petr Mrzena	Petr Mrzena	- sociální demokraté odmítají předčasné volby
3.	3:29 – 5:20	Urbi et Orbi papež nepromluvil	Josef Maršál	Josef Maršál	- papež nebyl schopen přečíst tradiční velikonoční požehnání
			- záběry na	Tereza Engelová	- věřící si přišli

			Vatikán a věřící		připomenout Kristovo vzkříšení a pomodlit se za papežovo zdraví
			Angelo Sodano kardinál	Angelo Sodano kardinál	- přednesl papežovo poselství - popřál mír Blízkému Východu a Africe
			Jeruzalém Chrám Božího hrobu	Tereza Engelová	- nejvíce lidí bylo zde v Golgotě , kde byl Ježíš ukřižován a pohřben
4.	5:21 – 5:49	Soudní boj o život Terry Shaiwowe končí	- záběry na Terry	Světlana Zárubová	- floridský nejvyšší soud zamítl žádost o znovu napojení Terry na vyživovací přístroje - lékaři výživu přerušili 18.3.2005
5.	5:50 – 7:58	Sraz neonacistů policie nezasáhla	Josef Maršál	Josef Maršál	- na neonacistický koncert do Jablonného v Podještědí se sjelo několik stovek extrémistů z ČR, SR, D - policie proti účastníkům nezasáhla - ministr vnitra Bublan i premiér Gross

					chtějí postup policie prověřit
			-záběry na účastníky koncertu	Jiří Hynek	- organizátoři akci ohlásili jako uzavřenou oslavu narozenin - na koncertě vystoupilo pět neonacistických kapel z ČR, SR, D a USA
			Ondřej Cakl hnutí tolerance	Ondřej Cakl hnutí tolerance	- texty písní jsou rasistické nebo vyzývají k násilí vůči menšinám
			-záběry na neonacisty	Jiří Hynek	-pořadatelem akce byla neonacistická skupina „Blood & Honour“název znamená v překladu „Krev a Čest“
					- tento název byl pokřikem Jugend Hittler - několik českých návštěvníků napadlo štáb ČT
6.	7:58 – 10:03	Návrh zákona spor o udělování azyly	Světlana Zárubová	Světlana Zárubová	- podle novely zákona by o azyly místo krajských soudů rozhodovali samosoudci
			Narine	Zuzana	- po šesti letech se jí

			Epremjanová (azylantka z Arménie)	Opletalová	podářiło získat azyl v ČR - napomohly jí k tomu soudy ministerstvo vnitra žádost dvakrát odmítlo
			Martin Rozumek (organizace na pomoc uprchlíkům)	Martin Rozumek (organizace na pomoc uprchlíkům)	- konečné rozhodnutí o udělení azylu je teď na jednom úředníkovi - šance na azyl se tím mohou zmenšit
			Zuzana Opletalová	Zuzana Opletalová	- uchazeči o azyl tráví v pobytovém středisku i několik let - šanci na azyl dostane jen pár
7.	10:04 – 11:49	Zelená elektřina první odběratelé	Josef Maršál	Josef Maršál	- zhruba 350 českých domácností se přihlásilo k odběru ekologicky čisté elektřiny - mezi firmami o zelenou energii není zatím větší zájem
			Štěpán Uhlíř	Štěpán Uhlíř	- rozhodl se pro odběr zelené energie
			- ilustrativní záběry	Markéta Daňhelová	- mezi zájemci o zelenou energii

					převládají domácnosti - ČR se zavázala EU, že do roku 2010 zvýší podíl zelené energie
			Markéta Daňhelová	Markéta Daňhelová	- energetické spol. získané peníze investují do obnovitelných zdrojů
8.	11:50 – 13:05	České Budějovice hokejoví fanoušci slavili	Světlana Zárubová	Světlana Zárubová	- České Budějovice oslavovaly návrat svého hokej. Klubu do nejvyšší ligy
			- záběry na fanoušky	Petr Šulěr	- komentáře k oslavám - oslavy proběhly bez problému
9.	13:06 – 13:33	Krize v Kyrgyzstánu	Josef Maršál	Josef Maršál	- politická krize v Kyrgyzstánu stále pokračuje
			- záběry na soud	Josef Maršál	- výsledky voleb zrušil ústavní soud - pád Akájevova režimu
10.	13:34 – 15:13	Izrael a Palestina umělci chtějí mír	Světlana Zárubová	Světlana Zárubová	- izraelští a palestínští umělci se rozhodli podpořit mírová jednání mezi oběma národy písní
			- nahrávací studio	Roman Fojta	- hlavní poselství písně In my

					heart je naděje na mír
			David Broza (izraelský zpěvák)	David Broza (izraelský zpěvák)	- píseň má symbolizovat zlepšující se vztahy mezi Izraelci a Palestinci
			- archivní záběry	Roman Fojta	- Izrael a Palestina se domluvili na klidu zbraní
11.	15:14 – 15:35	Kalifornské pouště rozkvetly	Josef Maršál	Josef Maršál	- Kalifornské pouště rozkvetly - mohou za to rekordní srážky
12.	15:36 – 17:37	Český rukopis v remešské katedrále	Světlana Zárubová	Světlana Zárubová	- v zrcadlové síni pražského Klementina bude již za čtyři dny k vidění latinský opis fragmentu Dalimilovy kroniky - rukopis ze 14. století vydražila Národní knihovna minulý týden v Paříži za 10 milionu korun - v remešské katedrále je i tzv. Evangelium Sv. Prokopa zakladatele Sázavského kláštera
			-záběry na evangelium	Jiří F. Potužník	- hovoří o historii evangelia
			Mattie Gebrault (ředitel konzervačního oddělení remešské knihovny)	Mattie Gebrault (ředitel konzervačního oddělení remešské knihovny)	- v remešské katedrále skládali po staletí korunovační přísahu francouzští králové - svatým textem pro

					tuto příležitost mohlo být právě Prokopovo evangelium
			Jiří F. Potužník	Jiří F. Potužník	- toto evangelium se ale do Prahy nevrátí
13.	17:38 – 17:46	Rozloučení	Oba redaktori	Oba redaktori	- poděkování a přání hezkého zbytku velikonoce

5 VYHODNOCENÍ ANALÝZY

5.1 Výsledky jednotlivých dnů analýzy

Analýzu zaznamenávání hlavního večerního zpravodajského pořadu Události na programu ČT1 jsem zahájila dne 25. 3. 2005. Tento den bylo v tomto zpravodajství odvysíláno celkem deset reportáží. Z tohoto počtu bylo devět reportáží negativních a pouze

jedna byla pozitivní. Z devíti negativních reportáží měly tři špatný konec. Byly to tyto reportáže: Kyrgyzstán – opozice převzala moc. Tato reportáž zachycovala dramatické události v Kyrgyzstánu po převzetí vlády opozicí. Druhá reportáž měla název Výbuch munice zabil vojáka, a týkala se tragické události, která se odehrála v jednom vojenském táboře na Olomoucku. Poslední třetí reportáží se špatným koncem byla reportáž číslo sedm, která se jmenovala Řidič dostal za zabití policisty 12 let.

Závěry zbývajících sedmi reportáží byly neutrální, nebo spíše pozitivní. Jedinou reportáží s kladným tématem se stala reportáž číslo osm s názvem Expo 2005. Tato reportáž přibližovala divákům instalaci pavilonů v rámci světové výstavy Expo 2005 v Japonsku. Vyzdvihla i český pavilon, o který byl v Japonsku mezi návštěvníky velký zájem.

Dne 25. 3. 2005 zaujímaly negativní zprávy 90% z celkové počtu odvysílaných reportáží. Viz graf v příloze č. 1.

Druhý den analýzy bylo odvysíláno opět deset reportáží. Z tohoto počtu bylo osm reportáží negativních a dvě pozitivní. Z osmi negativních reportáží byly dvě se špatným koncem. (reportáže číslo šest a osm). První z nich se týkala demonstrace v Bělorusku, která byla tvrdě potlačena místní policií. Některé záběry z této demonstrace byly opravdu velmi brutální. Druhá reportáž s negativním koncem měla název Vatikán – Shromáždění bez Svatého otce. Poprvé za dvacet let svého pontifikátu se papež Jan Pavel II. nezúčastnil tradičních velikonočních oslav v Římě. V této reportáži byl i nastíněn jeho velmi špatný zdravotní stav. Dokonce se zde objevily i spekulace o jeho potencionálním nástupci. Jak již dnes víme, papež Jan Pavel II. opravdu brzy po Velikonocích zemřel. Jeho novým nástupcem je Benedikt XVI., vlastním jménem Joseph Ratzinger.

Závěr zbývajících osmi reportáží byl neutrální, nebo spíše pozitivní. Počet negativních zpráv v tomto dni zaujímal 80%. Viz graf v příloze č. 2.

Třetí den, kdy jsem prováděla analýzu televizního vysílání hlavního večerního zpravodajství Události ČT1 bylo odvysíláno celkem 11 reportáží. Z tohoto počtu bylo šest reportáží negativních a pět pozitivních. Z negativních zpráv měly tři zprávy špatný konec. Jednalo se o reportáže číslo tři, čtyři a pět. Reportáž číslo tři informovala diváky o tom, že tradiční velikonoční požehnání Urbi et Orbi papež sám nepronesl. Bylo zprostředkováno

jeho zástupcem. Další negativní reportáží byla reportáž číslo čtyři, která pojednávala o soudním boji o životě (smrti) Terry Shaiwowé. Nejvíce negativní byla reportáž číslo pět, která zachycovala sraz neonacistů v Jablonném v Podještědí. Tato reportáž byla svým tématem také nejvíce negativní reportáží za celé tři dny, kdy jsem analýzu prováděla. Přesto mohu s potěšením říci, že tento den se zvýšil počet pozitivních zpráv. Počet negativních zpráv byl však přesto vyšší. Celkem bylo dne 27. 3. 2005 odvysíláno 66 % negativních zpráv. Viz graf v příloze č. 3.

Celkový počet všech negativních zpráv značně převyšoval počet zpráv pozitivních, a to v poměru 23 : 8. Má analýza ukázala, že v období od 25. 3. - 27. 3. 2005 bylo v hlavním večerním zpravodajství Události ČT1 odvysíláno celkem 74 % negativních zpráv a pouze 26 % zpráv pozitivních.

Celkové vyhodnocení viz příloha č. 4.

6 TELEVIZNÍ STANICE BBC

6.1 Zásady vysílání BBC

British Broadcasting Corporation – BBC – byla založena Chartou krále Jiřího V. vydanou 20. 12. 1926. Nynější činnost BBC se řídí Chartou vyhlášenou královnou Alžbětou II. – listinou, jež slavnostní formou hodnotí význam společnosti BBC pro šíření informací, vzdělávání a zábavy a vymezuje její právní, finanční a organizační formu.

Královna jmenuje dvanáctičlennou radu guvernérů BBC, z nichž jeden je ustanoven předsedou, další místopředsedou a tři pak národními guvernéry pro Skotsko, Wales a Severní Irsko.

Ze zásad vysílání BBC vybírám ty, které se nejvíce týkají mé práce, a to tedy zásady zobrazování násilí v programech.

Zobrazování násilí v programech BBC

Ve zpravodajství je třeba zachovat vyváženost mezi informacemi o násilných činech a ostatními zprávami. Je nebezpečí, že si publikum zvykne přijímat násilí jako běžný jev. U hraných příběhů nutno zvažovat, zda scény zachycující násilí mají umělecké opodstatnění. U pořadů, které mohou publikum šokovat, se doporučuje upozornit na to předem v týdeníku Radio Times. Pořady líčící násilí se nemají vysílat v době, kdy většina dětského publika je doma. Mohou totiž svádět k napodobení (Bartošek, 2001).

6.2 Porovnání zásad vysílání BBC se zásadami vysílání ČT1

Je patrné, že zásady vysílání televizní stanice BBC a české stanice ČT 1 se v základních otázkách týkajících se zobrazování násilí naprosto shodují. Pro obě stanice je na prvním místě důležitý lidský život a jeho ochrana. Také velká pozornost se věnuje dětskému publiku a obě tyto stanice jsou si toho velmi dobře vědomy. Jsem ráda, že existují etické panely některých televizních stanic. Alespoň částečně je tak zajištěna ochrana mládeže před zobrazováním násilí. Domnívám se, že Česká televize v tomto směru odvádí velmi dobrou práci pro veřejnost. Ať už hovoříme o strážce profesionální, či etické. Jsem ráda, že tato stanice u nás vysílá a mým velkým přáním do budoucna je, stát se reportérkou právě stanice ČT 1.

ZÁVĚR

Úkolem mé bakalářské práce bylo provést analýzu a hodnocení hlavního večerního zpravodajského pořadu Události na programu ČT1. Z mé analýzy jednoznačně vyplývá, že počet negativních zpráv značně převažoval nad počtem zpráv pozitivních.

V úvodu své práce jsem uvedla Etický kodex České televize. Podle mého názoru jej Česká televize dodržuje velmi striktně, což má jistě pozitivní vliv na celkový formát jejího zpravodajství. Zprávy na programu ČT1 jsou objektivní, včasné a odmítají projevy negativismu. V tomto bodě se shodují s Etickým panelem britské stanice BBC.

Domnívám se, že téma negativismu je velice široké a jistě by stálo za to, provést hlubší analýzu zpravodajských programů na všech programech českých celoplošných televizních stanic (TV Prima, TV Nova). Srovnání jejich formátů by bylo jistě zajímavé.

Řada autorů se touto tematikou negativismu v televizním vysílání zabývá, a i já si myslím, že toto téma bude ještě dlouho velmi aktuální.

Grame Burton ve své knize Úvod do studia médií píše: „*At' už se budou diskuse kolem mediálního násilí vyvíjet jakýmkoliv směrem, z hlediska mediálních studií je vždy třeba si všimnout především toho, jak ten či onen autor dospěl k příslušnému závěru. Rozdíl není třeba dělat mezi těmi, kdo věří v pozitivní účinky médií, a těmi, kdo věří v negativní účinky (popřípadě jsou přesvědčeni, že média žádný vliv nemají). Rozdíl je třeba dělat mezi těmi, kdo jsou schopni své závěry metodologicky věrohodně a ověřitelně prokázat, a všemi ostatními.*“

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BARTOŠEK, JAROSLAV. *Úvod do studia žurnalistiky*. 2. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2001. ISBN 80-244-02351
- [2] BLAŽEK, BOHUSLAV. *Tváří v tvář obrazovce*. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 1995. ISBN 80-85850-11-7
- [3] BURTON, GRAEME. – JIRÁK, JAN. *Úvod do studia medií*. 1. vyd. Brno: Barrister&Principal, 2001. ISBN 80-85947-67-6
- [4] KOLEKTIV AUTORŮ. *Pravidla českého pravopisu*. 1. vyd. Praha: 1993. ISBN 80-200-0475-0
- [5] KOLEKTIV AUTORŮ. *Slovník cizích slov*. 2. vyd. Praha: Encyklopedický dům, 1996. ISBN 80-90-1647-8-1
- [6] Mc QUIL, D. *Úvod – do teorie masové komunikace*. 2. vyd. Praha: 1999. ISBN 80-85649-54-4
- [7] SAK, PETR. *Proměny české mládeže*. 1. vyd. Praha: Petrklíč, 2000. ISBN 80-7229-042-8
- [8] SAKOVÁ, KAROLÍNA. – SAK, PETR. *Mládež na křižovatce*. 1. vyd. Praha: Svoboda servis, 2004. ISBN 80-86320-33-2
- [9] <http://www.czech-tv.cz/>

SEZNAM PŘÍLOH

SEZNAM PŘÍLOH

P I První.

PŘÍLOHA P I: PRVNÍ.

Text.